

Tønder Kommune
Klima, Natur- og Arealudvikling
Wegners Plads 2
6270 Tønder

Att. Kristina Hjelmager Larsen

**Myndighed - Teknik &
Miljø**

Tlf. +4574929292
Mobil +45 23 64 40 64
E-mail jemfl@toender.dk
Sagsnr.:
09.40.20-P20-1-25
Ks: PSL

15.07 2025

Afgørelse efter §21 i miljøvurderingsloven, om at genslyngning og etablering af 2 gydestryg ikke kræver yderligere miljøvurdering (ikke VVM-pligt).

Tønder Kommune; Klima, Natur og Arealudvikling har sendt en ansøgning, om at foretage en genslyngning og etablere 2 gydestryg i det offentlige vandløb Arnå, vandløbs nr. 423001.

Restaurering af vandløb er omfattet af Miljøvurderingsloven bilag 2, punkt 10f:

f) Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb¹.

Projekt er derfor omfattet af kravet om en VVM-screening af det samlede projekt.

Afgørelse:

Tønder Kommune har på baggrund af ansøgers ansøgningsskema, gennemført en screening af projektet, i forhold til de relevante kriterier, i miljøvurderingslovens bilag 6.

Tønder Kommune vurderer, at genslyngningen, gydestryg, skjulesten, dødt ved og et midlertidigt sandfang, ikke vil have væsentlige miljømæssige påvirkninger på miljøet.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at projektet ikke er fuld miljøvurderingspligtigt. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven.

Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

En afgørelse efter Vandløbsloven til at gennemføre projektet meddeles i særskilt afgørelse.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. jf. miljøvurderingslovens § 39.

¹ [Miljøvurderingsloven, LBK nr 4 af 03/01/2023; Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter \(VVM\)](#)

Vurderingen er gennemført med udgangspunkt i ansøgningsskemaet og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på vurderingstidspunktet. Hvis projektet ændres, skal det anmeldes igen, så der kan tages stilling til, om den påtænkte ændring udløser miljøvurderingspligt.

Begrundelse

Tønder Kommune har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

I afgørelse er der lagt vægt på følgende:

Genslyngningen af Arnå vil forbedre forholdene for fisk og smådyr i området. Samtidig udlægges der groft materiale, hvilket også skaber bedre forhold for fisk, smådyr og planter. Projektet forventes at bidrage til at opnå god økologisk tilstand på vandløbstrækningen.

Anlæg af projektet vil foregå over kort tid og vil ikke give anledning til væsentlige gener og forurening i form af lugt, støj og støv ved de omkringboende.

Der er vurderet ud fra kriterierne i bilag 6 i miljøvurderingsloven, hvor der er vurderet på projektets karakteristika, placering og potentielle indvirkning på miljøet.

Projektets placering:

Projektet starter i Arnå's station 11.425 og slutter i station 12.182. Genslyngningen sker på en strækning på ca. 750 meter. Arnå forventes at blive forlænget med ca. 453 meter. Strækningen vil efter genslyngningen være ca. 1.210 meter lang. Arnås samlede længde vil efter genslyngningsprojektet være 23.913 meter. Det nye forløb etableres med en bundbredde på 4 meter og et anlæg på 1,5. På strækningerne med gydestryg øges bundbredden til 10 meter.

Projektet vedrører følgende matrikler:

Matr. nr. 81 Alslev, Højst

Matr. nr. 60 Alslev over Åen, Højst

Matr. nr. 4, 32 og 92 V. Højst, Højst

Matr. nr. 44 og 87 Ø. Højst, Højst

Genslyngningen af Arnå vil genskabe vandløbets naturlige mæanderende forløb, hvilket resulterer i, at vandløbets fald afvikles over en længere strækning. Derved reduceres vandløbets fald og afstrømningen vil afvikles langsommere, sammenlignet med det kanaliserede forløb.

Kort 1 Kort over det genslyngede forløb

Projektets karakter

Vandløbet Arnå er i genbesøg af Vandområdeplanerne 2021-2027 målsat til god økologisk tilstand.

Strækningen (Dk vandområde ID rib_4.1.03048) er vurderet til at være i samlet dårlig økologisk tilstand. Strækningen af Arnå er omfattet af restaureringsindsatserne genslyngning og mindre strækningssbaserede indsats.

Der er ansøgt om at genslynge, anlægge gydestryg og udlægge skjulesten. Der vil på strygene lægges enkelte rodknolde eller træstammer.

Der er ansøgt om at udlægge 20 m³ skjulesten, i størrelsen 140-300 mm. Der lægges ca. 16 sten pr. løbende meter gydestryg.

For at undgå påvirkning af den nedstrøms liggende vandløbstrækning i Arnå, etableres der et sandfang (et interimssandfang), der kan fungere i forbindelse med anlægsfasen og den efterfølgende periode. Sandfanget skal ligge nedenfor projektområdet. Sandfanget skal være 30 meter langt og at det skal graves 1 meter dybere end de faktiske bundkoter. Sandfanget skal tømmes efter behov i anlægsfasen, og i en periode på op til to år efter etablering af den genslyngede strækning. Derved vil sand, der føres med vandet fra de nygravede genslyngninger, kunne blive opsamlet indtil vandløbsbunden har stabiliseret sig. Det modvirker, at sand bliver aflejret nedstrøms projektstrækningen, og medvirker til, at påvirkningen af lodsejere langs Arnå nedstrøms projektstrækningen bliver begrænset mest muligt.

Konsekvenser for vandløbet

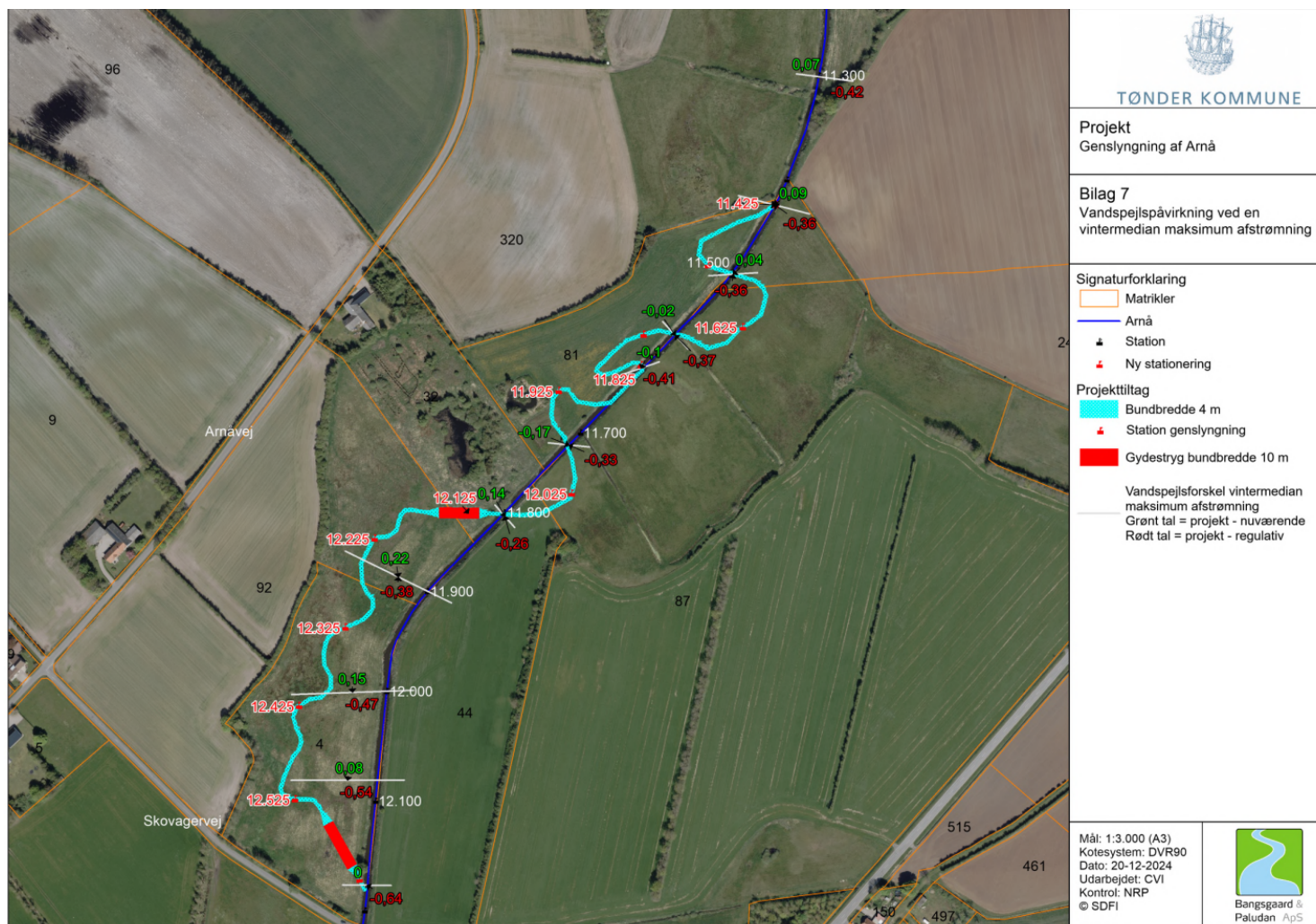
Projektet forbedrer de fysiske forhold i vandløbet. Genslyngning, gydestryg og skjulesten skaber større fysisk variation i vandløbet, end de nuværende forhold. Større fysisk variation i et vandløb, vurderes at gavne dyrelivet. Sandfanget vil reducere risikoen for, at gydebanker nedstrøms projektstrækningen sander til. Derved mindskes risikoen for, at fiskebestanden bliver påvirket grundet sandvandring.

Rodknolde og træstammer vil bidrage til mere variation i vandløbets bund og et mere varieret strømningsmønster. Det døde ved vil have positiv indvirkning på smådyrsfaunaen, da arter som vårflyen udelukkende findes på dødt ved. Det vil også fungere som strømlæ samt skjul for fisk og smådyr. Det døde ved forventes at bidrage til artsrigdommen i vandløbet og overlevelsen af fiskeyngel.

På næste side ses et kort (kort 2), der viser påvirkningen ved en vintermedianmaksimum afstrømning. Kortet viser, at projektet er tilrettelagt så det nugældende teoretisk-geometriske regulativ er overholdt. Der er anvendt et manningtal på 25 på strækningerne og et manningtal på 20 ved strygene. Der regnes med et afstrømningstal på 28,6 l/s/km². Afstrømningstallet er beregnet ud fra en målestation længere opstrøms i Arnå, ved Arndrup. Da der ikke sker en ændring i landskab og der heller ikke er større byer, der kan påvirke en vintermedianmaksimum afstrømning, kan afstrømningstallet også anvendes på projektstrækningen.

TØNDER
KOMMUNE

Kort 2

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er N89 vadehavet med habitatområde H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, området er ca. 2,6 km væk i luftlinje. Arnå har direkte hydraulisk forbindelse til Natura 2000 området.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 90		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Snæbel* (1113)
	Dyndsmerling (1145)	Odder (1355)

Tabel 1: Tabel over udpegningsgrundlag for H90.

Der er ikke registreret fund af arterne på udpegningsgrundlaget inden for projektområdet. Det udelukker dog ikke, at de kan forekomme på vandløbsstrækningen.

Genslyngning af vandløbsstrækningen forventes at skabe mere variation i vandløbsbunden og forbedret forhold for fisk med blandt andet gydegrus og turbulent strømning. Det vurderes derfor, at lampretarterne, dyndsmerling og snæbel vil få forbedret levevilkår, hvis de skulle befinde sig i vandløbet.

Der er registreret odder i Arnå, arten kan forekomme i de fleste vandløb i Tønder Kommune. Under anlæggelsesfasen kan der forventes at være midlertidige forstyrrelser, som eventuelt kan påvirke odder i vandløbet. Da forstyrrelsen er midlertidig samt at odder søger væk fra menneskelig aktivitet, vurderes det at odder ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Odder lever hovedsageligt af små fisk, suppleret med padder, krabber og ferskvandkrebs. En forbedring af vandløbets kvalitet, som genslyngning af vandløbsstrækningen forventes at bidrage til, også forbedre odders potentielle yngle- og rasteområder i vandløbet.

Tønder kommune vurderer at projektet ikke vil påvirke bevaringsstatus for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for H90 væsentligt.

Bilag-IV arter

Tønder Kommune er forpligtet til at tage hensyn til leve- og voksesteder for bestemte dyre- og plantearter, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV, også hvis disse leve og voksesteder ligger uden for habitatområder.

Der er i nærheden af projektområdet registreret vandflagermus. Vandflagermus bruger vandløbet som habitat til jagt og som ledelinje. Da projektet forventes at skabe bedre vandmiljø og forhold for insekter, så vil det have en positiv effekt for vandflagermus, hvis foretrukne fødekilde er insekter.

Følgende bilag IV-dyrearter kan muligvis forekomme indenfor en radius af 10 km fra projektområdet: Vand-, syd- og pipistrelflagermus samt markfirben, spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander.

Markfirben og stor vandsalamander påvirkes ikke af projektet, da vandløbet eller nærliggende områder ikke fungerer som habitat for disse arter.

Paddearterne løgfrø og spidssnudet frø har habitat i lysåbne og våde områder, såsom mose, hede og i nærheden af vandhuller, hvor de yngler. Der er ikke registreret paddearter i nærheden af vandløbstrækningen. Det nærmeste registrerede fund af spidssnudet frø er 3-4 km derfra. Der forventes ikke at være paddearter nær strækningen, som kan påvirkes af projektet, da der ikke er tilstrækkeligt med våde områder i nærheden, som er egnet som habitat.

Dog kan de nærliggende søer potentielt være yngleområde for paddearter. Det ansøgte projekt forudsætter ikke ændringer af de nærliggende søer og udgør således ikke risiko for, at arealerne påvirkes væsentligt som potentielt yngle- eller rasteområde for paddearterne.

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke bilag IV-dyrearter eller ødelægge levesteder for bilag IV-dyrearter.

Der er ikke registreret bilag IV-plantearter i eller i nærheden af projektområdet. Tønder Kommune vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke eller ødelægge bilag IV-plantearter eller deres voksesteder.

Forebyggelse af interessekonflikter

I henhold til Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) § 40, stk. 3. må en myndighed, der er bygherre for et projekt, ikke behandle ansøgning og træffe afgørelse herom, medmindre der inden for myndigheden er sikret en passende adskillelse mellem uforenelige funktioner i forbindelse med varetagelsen af disse opgaver og beføjelser.

Internt i Tønder Kommune er der en funktionel opdeling mellem ansøger og myndigheden der behandler og træffer afgørelser. Opdelingen er sikret på direktørniveau. Bygherre er afdelingen "Klima, Natur- og Arealudvikling", under fagchefområdet Klima, Plan og Udvikling, der er direkte under Kommunaldirektøren. Den myndighed, der behandler ansøgningen er "Myndighed 1 - Teknik & Miljø", er under Direktør for Teknik/Miljø, service og beskæftigelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen om at meddele at projektet ikke er miljøvurderingspligtigt, bliver offentliggjort på Tønder Kommunes hjemmeside den 10. juli 2025.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra offentliggørelsen, påklages til Miljø- og fødevareklagenævnet, se vedlagte klagevejledning.

Orientering sendt til:

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, mail@sgav.dk

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Naturstyrelsen, Vadehavet, VAD@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening Tønder, dntoender-sager@dn.dk

Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet for Sydvestjylland, sydvestjylland@friluftsradet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening Sønderjylland, toender@dof.dk

Nationalpark Vadehavet, vadehavet@danmarksnationalparker.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. Miljøvurderingslovens § 50.

Klagefristen er 4 uger efter, at tilladelsen er offentliggjort på kommunens hjemmeside.

Klagegebyr

Du klager via Klageportalen, som du finder link til på naevneneshus.dk. Klageportalen ligger også på borger.dk og virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, som er på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Udnyttelse af afgørelsen

En klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, men klagenævnet kan i medfør af Miljøvurderingslovens § 53, beslutte, at tilladelsen ikke må udnyttes. Endvidere kan nævnet påbyde, at eventuelle igangsatte bygge- og anlægsarbejder standses.

Domstolsprøvelse

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt ved domstolene inden 6 måneder fra afgørelsen er offentliggjort. Hvis afgørelsen er påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, vil fristen for at anlægge sag dog være 6 måneder efter klagenævnets afgørelse foreligger.